

Latvijas Bankas noteikumu projekta "Kredītiestāžu kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa noteikumi" anotācija

Nosaukums	Kredītiestāžu kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa noteikumi
Dokumenta veids	Latvijas Bankas noteikumi
Izdošanas pamatojums	Kredītiestāžu likuma 50. panta otrā un trešā daļa
Mērķis un būtība	<p>Saskaņā ar Latvijas Bankas likuma pārejas noteikumu 3. punktu Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas līdz Latvijas Bankas likuma spēkā stāšanās dienai izdotie ārējie normatīvie akti, vadlīnijas un ieteikumi piemērojami līdz dienai, kad stājas spēkā attiecīgie Latvijas Bankas ārējie normatīvie akti, vadlīnijas vai ieteikumi, bet ne ilgāk kā līdz 2024. gada 31. decembrim.</p> <p>Nemot vērā minēto, Latvijas Banka ir izstrādājusi noteikumu projektu "Kredītiestāžu kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa noteikumi" (turpmāk – noteikumu projekts), kas aizstās Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 3. novembra normatīvos noteikumus Nr. 209 "Kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa izveides normatīvie noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr. 209).</p> <p>Saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 101.³ panta trešo daļu, pamatojoties uz veikto pārbaudi un novērtējumu, Latvijas Banka lemj, vai kredītiestādes stratēģija, procedūras un īstenotie pasākumi nodrošina pietiekamu risku pārvaldīšanu un vai kredītiestādes pašu kapitāls ir pietiekams tās darbībai piemītošo un varbūtējo risku segšanai. Savukārt Kredītiestāžu likuma 36.² panta pirmā daļa nosaka kredītiestādēm pienākumu novērtēt savai darbībai piemītošo un varbūtējo risku segšanai nepieciešamo kapitālu un nodrošināt tā pietiekamību, tai skaitā saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 36.² panta 2.¹ daļu kredītiestādei tās kapitāls jānosaka tādā piemērotā pašu kapitāla līmenī, kas ir pietiekams visu to risku segšanai, kādiem kredītiestāde ir pakļauta, un spēj segt iespējamus zaudējumus, uz kuriem norāda kredītiestādes un Latvijas Bankas veiktās stresa testēšanas rezultāti.</p> <p>Saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 50. panta otrajā un trešajā daļā noteikto deleģējumu Latvijas Bankai ir tiesības noteikt kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveides vispārējos principus un tā īstenošanas prasības, kā arī prasības informācijas par kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu sagatavošanai un iesniegšanai Latvijas Bankā.</p> <p>Eiropas Banku iestāde (turpmāk – EBI) 2022. gada 18. martā apstiprināja pamatnostādnes EBI/PN/2022/03 "Pamatnostādnes par kopējām procedūrām un metodiku</p>

	<p>uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesam (<i>SREP</i>) un uzraudzības stresa testiem" (turpmāk – Pamatnostādnes (2022) par <i>SREP</i>), kas nosaka metodoloģiju uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesam, kurš Latvijas Bankai jāveic saskaņā ar Kredītiestāžu likuma 101.³ panta prasībām.</p> <p>Ar Pamatnostādnēm (2022) par <i>SREP</i> tika aizstātas EBI 2014. gada 19. decembra pamatnostādnes EBI/PN/2014/13 "Pamatnostādnes par kopējām procedūrām un metodoloģiju, ko izmanto uzraudzības pārskatīšanas un novērtēšanas procesā (<i>SREP</i>)" (turpmāk – Pamatnostādnes (2014) par <i>SREP</i>), kas grozītas ar EBI 2018. gada 19. jūlija pamatnostādnēm EBI/PN/2018/03 "Pārskatītas pamatnostādnes par kopējām procedūrām un metodoloģiju, ko izmanto uzraudzības pārskatīšanas un novērtēšanas procesā (<i>SREP</i>) un uzraudzības stresa testos, ar kurām groza 2014. gada 19. decembra EBI/PN/2014/13".</p> <p>Savukārt 2017. gada 10. februārī EBI apstiprināja pamatnostādnes EBA/GL/2016/10 "Pamatnostādnes par <i>SREP</i> vajadzībām vācamo <i>ICAAP</i> un <i>ILAAP</i> informāciju" (turpmāk – Pamatnostādnes par informāciju), kas nosaka, kāda informācija attiecībā uz kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu kompetentajām iestādēm jāsaņem no kredītiestādēm, lai veiktu to novērtēšanu atbilstoši Pamatnostādnēs (2014) par <i>SREP</i> norādītajiem kritērijiem.</p> <p>Noteikumi Nr. 209 izstrādāti, citstarp ievērojot:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Pamatnostādnēs par informāciju ietvertās prasības, tādējādi nodrošinot uzraudzības vajadzībām nepieciešamās informācijas saņemšanu, lai uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesa ietvaros novērtētu kredītiestāžu veikto kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu; 2) Pamatnostādnēs (2014) par <i>SREP</i> noteikto metodoloģiju uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesam, kas ietver arī prasības kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanai. <p>Noteikumos Nr. 209 ietvertas prasības attiecībā uz kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa izveidi un saturu, kā arī pārskata par kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu un ziņojuma par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu sagatavošanu un iesniegšanu.</p> <p>Noteikumu projekts, ievērojot arī Pamatnostādnes (2022) par <i>SREP</i> un Pamatnostādnes par informāciju, izstrādāts ar mērķi noteikt kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveides vispārējos principus, kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa īstenošanas prasības, kā arī prasības informācijas par kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu sagatavošanai un iesniegšanai Latvijas Bankā.</p>
--	---

	<p>Noteikumos Nr.209 iekļautais regulējums attiecībā uz likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa izveides vispārējiem principiem un saturu, kā arī Latvijas Bankai iesniedzamā ziņojuma par likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu sagatavošanas un sniegšanas kārtību tiks iekļauts Latvijas Bankas noteikumos, kas regulēs likviditātes riska pārvaldīšanu un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesu (pašlaik Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 10. novembra normatīvie noteikumi Nr. 218 "Likviditātes prasību, to izpildes kārtības un likviditātes riska pārvaldīšanas normatīvie noteikumi").</p> <p>Noteikumu projektā paredzētās prasības būs saistošas Latvijas Republikā reģistrētām kredītiestādēm, izņemot nozīmīgās uzraudzītās kredītiestādes Kredītiestāžu likuma 1. panta pirmās daļas 67. punkta izpratnē, (turpmāk – kredītiestāde).</p> <p>Noteikumu projektā paredzētās prasības nebūs saistošas Latvijas Republikā reģistrētām kredītiestādēm, kas ir nozīmīgās uzraudzītās kredītiestādes Kredītiestāžu likuma 1. panta pirmās daļas 67. punkta izpratnē, jo minētajām kredītiestādēm ir saistošas Eiropas Centrālās bankas 2018. gada novembrī noteiktās prasības kapitāla un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesam (<i>ECB Guide to the internal capital adequacy assessment process (ICAAP)</i> un <i>ECB Guide to the internal liquidity adequacy assessment process (ILAAP)</i>).</p> <p>Noteikumu projektā paredzētās prasības būs saistošas arī Kredītiestāžu likuma 11.² pantā minētajām ieguldījumu brokeru sabiedrībām un tām ieguldījumu brokeru sabiedrībām, kuras minētas Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 27. novembra regulas (ES) 2019/2033 par prudenācijām prasībām ieguldījumu brokeru sabiedrībām un ar ko groza regulas (ES) Nr. 1093/2010, (ES) Nr. 575/2013, (ES) Nr. 600/2014 un (ES) Nr. 806/2014 (turpmāk – Regula Nr. 2019/2033) 1. panta 2. un 5. punktā. Noteikumu projektā paredzētās prasības būs saistošas ieguldījumu brokeru sabiedrībām, kuras minētas Regulas Nr. 2019/2033 1. panta 2. un 5. punktā, ņemot vērā Ieguldījumu brokeru sabiedrību likuma 3. panta trešo daļu, kas nosaka, ka tām piemēro Kredītiestāžu likumā un uz tā pamata Latvijas Bankas izdotajos noteikumos paredzētās prudenācijās prasības.</p> <p>Šobrīd nav tādu Latvijas Republikā reģistrētu ieguldījumu brokeru sabiedrību, kuras minētas Kredītiestāžu likuma 11.² pantā un Regulas Nr. 2019/2033 1. panta 2. un 5. punktā.</p>
--	--

	<p>Noteikumu projekts, ievērojot arī Pamatnostādnes (2022) par SREP un Pamatnostādnes par informāciju, paredz šādus būtiskākos grozījumus attiecībā pret Noteikumiem Nr. 209:</p> <p>1) precizē izmantotos un ievieš jaunus terminus: pārmērīgas sviras riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmērs, pārmērīgas sviras riska kapitāla rezerve;</p> <p>2) paredz prasību noteikt kritērijus, ko kredītiestāde izmanto, lai identificētu būtiskas izmaiņas tās darbībā vai darbību ietekmējošajos apstākļos un būtiskas izmaiņas kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa rezultātos. Minēto kritēriju iestāšanās gadījumā kredītiestādei nepieciešams pārskatīt tās kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa skaitliskos rezultātus;</p> <p>3) nosaka prasību kvantitatīvi (t. i., nenosaka prasību piemērot specifiskas izvērtējuma metodes) izvērtēt, vai risku, kuriem Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija regulā (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm, un ar ko groza regulu (ES) Nr. 648/2012 (turpmāk – Regula Nr. 575/2013) noteiktas minimālās pašu kapitāla prasības, segšanai aprēķinātais pašu kapitāla apmērs ir pietiekams kredītiestādes darbībai piemītošā attiecīgā riska segšanai (pašlaik spēkā esošā prasība – minētā pašu kapitāla apmēra pietiekamību izvērtē, veicot stresa testēšanu, pamatojoties uz bāzes scenāriju turpmākajiem 12 mēnešiem). Vienlaikus noteikumu projekts neparedz risku, kuriem Regulā Nr. 575/2013 noteiktas minimālās pašu kapitāla prasības, segšanai nepieciešamā kapitāla apmēra aprēķinam izmantot kredītiestādes izstrādāto iekšējo modeli, metodi vai pieeju, ja tāda netiek izmantota minēto risku pašu kapitāla prasību aprēķina nolūkā saskaņā ar Regulu Nr. 575/2013;</p> <p>4) precizē kredītriska, kredīta vērtības korekcijas riska, tirgus riska, tai skaitā preču riska un ārvalstu valūtas riska, un operacionālā riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēra noteikšanas kārtību;</p> <p>5) nosaka jaunas prasības pārmērīgas sviras riska, kredītriska starpības riska netirdzniecības portfelī, procentu likmju riska netirdzniecības portfelī un vides, sociālo un pārvaldības risku izvērtēšanai un to segšanai nepieciešamā kapitāla apmēra noteikšanai;</p> <p>6) precizē, ka, aprēķinot valūtu nesakritības koncentrācijas riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru saskaņā ar vienkāršoto metodi, pret valūtu nesakritības risku nenodrošinātiem kredītņēmējiem izsniegto kredītu īpatsvara aprēķinā iekļauj arī mikrouzņēmumus, kā arī turpmāk valūtu nesakritības koncentrācijas riska segšanai nepieciešamā kapitāla aprēķinā neiekļauj mājsaimniecības, jo Regulas Nr. 575/2013 123.a pants, kas stāsies spēkā ar 2025. gada 1. janvāri, ietver prasību palielināt riska pakāpes, ko izmanto, aprēķinot šiem riska darījumiem kredītriska pašu kapitāla prasību;</p>
--	---

	<p>7) izslēdz prasību nozaru koncentrācijas riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēra noteikšanā kā atsevišķu nozari iekļaut visus riska darījumus ar nerezidentiem – uzņēmumiem un finanšu iestādēm;</p> <p>8) nosaka prasību, aprēķinot nodrošinājuma koncentrācijas riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru saskaņā ar vienkāršoto metodi, attiecībā uz kredītportfeļa sadalījumu pa nodrošinājumu veidiem apvienot vairākus nodrošinājuma veidus viendabīgās grupās un neiekļaut kredītus, kam nav nodrošinājuma;</p> <p>9) nosaka jaunu vienkāršoto metodi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēra noteikšanai, ievērojot Latvijas Bankas lietoto metodi minētā riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēra noteikšanai uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesa ietvaros un tādējādi nodrošinot vienotu pieeju;</p> <p>10) izslēdz pašlaik Noteikumos Nr. 209 (62. punkts) noteiktās detalizētās prasības biznesa modeļa dzīvotspējas un ilgtspējas, kā arī tā dzīvotspējas un ilgtspējas pakļautības būtiskiem riskiem analīzei un izvērtēšanai. Minētās prasības iekļautas Latvijas Bankas ieteikumos par stratēģijas dokumenta tvērumu un kvalitāti, stratēģijas noteikšanas un tās pārvaldības procesu (sk.: Ieteikumi par stratēģijas dokumenta tvērumu un kvalitāti, stratēģijas noteikšanas un tās pārvaldības procesu);</p> <p>11) precizē papildu kapitāla rezerves noteikšanas kārtību;</p> <p>12) nosaka jaunas prasības pārmērīgas sviras riska kapitāla rezerves noteikšanai;</p> <p>13) nosaka prasību veikt reverso stresa testēšanu, lai nodrošinātu papildu kapitāla rezerves un pārmērīgas sviras riska kapitāla rezerves noteikšanā izmantoto būtiski nelabvēlīgu scenāriju smaguma izvērtēšanu;</p> <p>14) izslēdz prasību noteikt papildu kapitāla prasību, ja saskaņā ar kredītiestādes novērtējumu kopējo risku segšanai nepieciešamā kapitāla apmērs ir mazāks nekā tai saskaņā ar Regulas Nr. 575/2013 92. panta 1. punkta "a", "b" un "c" apakšpunktu un Kredītiestāžu likuma 101.³ panta 4.⁴ daļas 1. punktu noteiktais pašu kapitāla prasību apmērs;</p> <p>15) precizē pārskatā par kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu iekļaujamo informāciju;</p> <p>16) attiecībā uz kredītiestādi, kura saskaņā ar Latvijas Bankas padomes lēmumu nav identificēta kā cita sistēmiski nozīmīga iestāde Kredītiestāžu likuma izpratnē, nosaka informācijas par kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu sniegšanas termiņu, t. i., līdz pārskata gadam sekojošā gada 30. jūnijam, kā arī prasību par kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa atskaides datumu noteikt pārskata gada beigu datumu (pašlaik minētās kredītiestādes katru gadu līdz 1. decembrim informē Latvijas Banku par nākamajā kalendārajā gadā plānoto pārskata par kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu</p>
--	--

	<p>sniegšanas Latvijas Bankai termiņu un par kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa atskaides datumu);</p> <p>17) attiecībā uz spēkā esošo prasību pārskatam par kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu sagatavot un pievienot arī aprakstu, kurā norāda visus iesniegtos ar kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu saistītos dokumentus, norādot katra dokumenta statusu salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskatu, kā arī attiecībā uz spēkā esošo prasību norādīt minētajos pārskatos iekļaujamās informācijas atrašanās vietu iesniegtajos dokumentos nosaka prasību minēto aprakstu un informāciju sagatavot atbilstoši noteikumu projekta 4. pielikumā ietvertajai attiecīgi 1. un 2. tabulai;</p> <p>18) precizē sniedzamo informāciju par kapitāla pietiekamības novērtējuma rezultātu apkopojumu, kas attiecas uz riskiem, kuri nav pārmērīgas sviras risks (noteikumu projekta 1. pielikums), kā arī nosaka jaunu sniedzamo informāciju par kapitāla pietiekamības novērtējuma rezultātu apkopojumu, kas attiecas uz pārmērīgas sviras risku (noteikumu projekta 2. pielikums). Saskaņā ar noteikumu projekta 72.1. apakšpunktu minētie rezultātu apkopojumi būs jāiesniedz Latvijas Bankai elektroniskā veidā, izmantojot paaugstinātās drošības sistēmu.</p> <p>Noteikumu projekta 23. un 24. punkts nosaka tirgus riska pašu kapitāla prasības, kas aprēķināta saskaņā ar Regulā Nr. 575/2013 aprakstīto vienkāršoto standartizēto pieeju, apmēra pietiekamības kredītiestādes darbībai piemītošā tirgus riska segšanai izvērtēšanas prasības. Minēto pieeju paredz Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 31. maija regula (ES) 2024/1623, ar ko regulu (ES) Nr. 575/2013 groza attiecībā uz prasībām kredīriskam, kredīta vērtības korekcijas riskam, operacionālajam riskam, tirgus riskam un riska darījumu vērtības minimālajai robežvērtībai.</p> <p>Ņemot vērā, ka pašlaik spēkā esošā Regulā Nr. 575/2013 aprakstītā standartizētā pieeja tiks aizstāta ar minēto vienkāršoto standartizēto pieeju, noteikumu projekta 78. punkts paredz, ka kredītiestāde līdz dienai, kad tā, aprēķinot tirgus riska pašu kapitāla prasību, sāk piemērot vienkāršoto standartizēto pieeju saskaņā ar Regulu Nr. 575/2013, šo noteikumu 23. un 24. punkta prasības piemēro, izvērtējot tirgus riska pašu kapitāla prasības, kas aprēķināta saskaņā ar Regulā Nr. 575/2013 aprakstīto standartizēto pieeju, apmēra pietiekamību tās darbībai piemītošā tirgus riska segšanai.</p> <p>Noteikumu projekta 38.2.2. apakšpunkts nosaka prasību kredītportfeļa sadalījumam tautsaimniecības nozarēs izmantot saimnieciskās darbības kodu atbilstoši Eiropas Savienības saimniecisko darbību statistiskās klasifikācijas (NACE) 2.1. redakcijai. Ņemot vērā, ka minētā 2.1. redakcija stājas</p>
--	--

	<p>spēkā 2025. gada 1. janvārī, noteikumu projekta 77. punkts paredz, ka, veicot kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu par atskaites datumu, kas ir 2024. gada 31. decembris, un nosakot nozaru koncentrācijas riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru, kredītportfeļa sadalījumam tautsaimniecības nozarēs izmanto saimnieciskās darbības kodu atbilstoši Eiropas Savienības saimniecisko darbību statistiskās klasifikācijas (NACE) 2. redakcijai.</p> <p>Papildus noteikumu projekta 76. punkts paredz, ka noteikumu prasības sāk piemērot, veicot kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu par atskaites datumu, kas ir 2024. gada 31. decembris.</p> <p>Līdz ar noteikumu projekta stāšanos spēkā spēku zaudēs Noteikumi Nr. 209.</p>
Leģitīmais mērķis	<p>Noteikumu projekta leģitīmais mērķis ir citu personu tiesību aizsardzība un sabiedrības labklājības nodrošināšana.</p> <p>Leģitīmais mērķis – sabiedrības labklājības nodrošināšana – tiek sasniegts, nosakot prasības kredītiestādes kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveidei un īstenošanai un prasības informācijas par minēto procesu sagatavošanai un iesniegšanai Latvijas Bankā, lai nodrošinātu Latvijas Banku ar Kredītiestāžu likuma 101.³ pantā noteikto uzdevumu veikšanai nepieciešamo informāciju, tādējādi veicinot finanšu tirgus ilgtspējīgu attīstību un stabilitāti.</p> <p>Savukārt leģitīmais mērķis – citu personu tiesību aizsardzība – tiek sasniegts, nodrošinot kredītiestāžu uzraudzību, kas balstās uz harmonizētā veidā noteiktām prasībām kredītiestādes kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa izveidei un īstenošanai, kā arī informācijas par minēto procesu sagatavošanai un sniegšanai, tādējādi nodrošinot finanšu tirgus stabilitāti un uzticamību.</p> <p>Nosakot finanšu tirgus dalībniekiem minētās prasības un veicot šo prasību ievērošanas pārbaudes, Latvijas Banka nodrošina tai Latvijas Bankas likumā noteikto pienākumu – veicināt ieguldītāju un noguldītāju interešu aizsardzību un finanšu tirgus ilgtspējīgu attīstību un stabilitāti – izpildi.</p>
Samērīgums	<p>Kredītiestāžu likums nenosaka kredītiestādes darbībai piemītošo un varbūtējo risku segšanai nepieciešamā kapitāla novērtēšanas prasības, tai skaitā prasības, kā kredītiestādei jānosaka tās kapitāls tādā piemērotā pašu kapitāla līmenī, kas ir pietiekams minēto risku segšanai un spēj segt iespējamus zaudējumus, uz kuriem norāda kredītiestādes un Latvijas Bankas veiktās stresa testēšanas rezultāti, kā arī nenosaka vienotas prasības informācijas par kapitāla pietiekamības</p>

	<p>novērtēšanas procesu sagatavošanai un iesniegšanai Latvijas Bankā.</p> <p>Ar noteikumu projektā paredzētajām prasībām tiek nodrošināta vienota finanšu tirgus dalībnieku izpratne un pieeja regulējošo prasību interpretācijai un piemērošanai.</p> <p>Ja kredītiestādes neīstenotu kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu un nesniegtu informāciju par to atbilstoši normatīvo aktu prasībām, kredītiestāžu kapitāla apmēra pietiekamība varētu tikt novērtēta neatbilstoši. Lai nodrošinātu finanšu tirgus stabilitāti, ir būtiski pēc iespējas mazināt un novērst minēto risku.</p> <p>Atbilstošākais veids, kā noteikt vienotas prasības, ir izdot finanšu tirgus dalībniekiem – kredītiestādēm – saistošus noteikumus. Citas alternatīvas jautājuma noregulēšanai un vienotu prasību noteikšanai nebūtu efektīvas un nesusniegtu izvirzīto mērķi, jo nenodrošinātu vienveidīgu, vienotu un precīzu regulējošo prasību piemērošanu, kas savukārt atstātu negatīvu ietekmi uz finanšu tirgus stabilitāti un finanšu tirgus dalībnieku darbības kvalitāti.</p> <p>Izraugoties piemērotāko līdzekli leģitīmā mērķa sasniegšanai, Latvijas Banka izvērtēja, ka nebūtu atbilstoši izdot, piemēram, zemāka ranga normatīvos aktus, kuri nebūtu finanšu tirgus dalībniekam juridiski saistoši (ieteikumi), īpaši ņemot vērā tirgus izkropļojuma un regulējuma arbitrāžas riskus. Vienlaikus ar noteikumu projektu tiek noteiktas prasības, kuras Latvijas Banka uzraudzības ietvaros var kontrolēt un nepieciešamības gadījumā par konkrētu prasību pārkāpumu piemērot finanšu tirgus dalībniekam korektīvos pasākumus vai sankcijas.</p> <p>Samērojot papildu slogu un resursus, kas finanšu tirgus dalībniekiem – kredītiestādēm – būs jāiegulda Latvijas Bankas noteikto prasību ievērošanā, ar sabiedrības ieguvumu, jāsecina, ka sabiedrības interesēm piešķirama prioritāte un tās ieguvums būs lielāks par papildu resursu ieguldījumu, kas konkrētajam finanšu tirgus dalībniekam varētu rasties ar uzliktajiem pienākumiem, un to atsver sagaidāmie ilgtermiņa ieguvumi kredītiestāžu augstāka pašu kapitāla uzturēšanas un tādējādi stabilāka finanšu sektora veidā, kas savukārt stiprinās ieguldītāju tiesisko interešu aizsardzību.</p>
Spēkā stāšanās	Nākamajā dienā pēc publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".
Ietekme uz Latvijas Bankas budžetu	Noteikumu izdošana nerada ietekmi uz Latvijas Bankas budžetu.

Administratīvā sloga un izmaksu novērtējums (tirgus dalībniekiem)	<p>Noteikumu projektā ietvertās jaunās prasības (minētas anotācijas sadaļā "Mērķis un būtība"), kas nav ietvertas pašlaik spēkā esošajos Noteikumos Nr. 209, radīs papildu administratīvo slogu un izmaksas finanšu tirgus dalībniekiem, uz kuriem tās ir attiecināmas.</p> <p>Administratīvais slogs un izmaksas precīzi nav aprēķināmas, jo tās atkarīgas no vairākiem faktoriem, piemēram, no tā, vai noteikumu projektā paredzēto prasību ieviešanai finanšu tirgus dalībnieks izmantos iekšējos vai ārējos resursus, noteikumu projektā aprakstītās vienkāršotās metodes vai kredītiestādes izstrādātos un tās darbībai un riska profilam pielāgotos iekšējos modeļus, metodes vai pieejas, un citiem faktoriem.</p>
Saistītie dokumenti	<p>Ar noteikumu projektu saistītie dokumenti:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kredītiestāžu likums; 2) Latvijas Bankas likums; 3) Ieguldījumu brokeru sabiedrību likums; 4) Regula Nr. 575/2013; 5) Komisijas 2023. gada 13. augusta regula (ES) 2023/1803, ar ko pieņem vairākus starptautiskos grāmatvedības standartus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (EK) Nr. 1606/2002; 6) Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 20. decembra regula (EK) Nr. 1893/2006, ar ko izveido NACE 2. red. saimniecisko darbību statistisko klasifikāciju, kā arī groza Padomes regulu (EEK) Nr. 3037/90 un dažas EK regulas par īpašām statistikas jomām; 7) Komisijas 2022. gada 10. oktobra deleģētā regula (ES) 2023/137, ar kuru groza Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (EK) Nr. 1893/2006, ar ko izveido NACE 2. red.; 8) Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 31. maija regula (ES) 2024/1623, ar ko regulu (ES) Nr. 575/2013 groza attiecībā uz prasībām kredīriskam, kredīta vērtības korekcijas riskam, operacionālajam riskam, tirgus riskam un riska darījumu vērtības minimālajai robežvērtībai; 9) Noteikumi Nr. 209; 10) Latvijas Bankas 2022. gada 24. oktobra noteikumi Nr. 226 "Noteikumi par elektronisko informācijas apmaiņu ar Latvijas Banku"; 11) Latvijas Bankas 2018. gada 18. janvāra noteikumi Nr. 160 "Kredītu reģistra noteikumi"; 12) Latvijas Bankas 2023. gada 18. decembra noteikumi Nr. 265 "Kredītriska pārvaldīšanas noteikumi"; 13) EBI 2018. gada 19. jūlija pamatnostādnes EBA/GL/2018/04 "Pamatnostādnes par iestāžu spriedzes testiem"; 14) EBI 2022. gada 20. oktobra pamatnostādnes EBA/GL/2022/14 "Pamatnostādnes, kas ir izdotas, pamatojoties uz Direktīvas 2013/36/ES 84. panta 6. punktu, un kurās ir precizēti kritēriji tādu risku identificēšanai,

	<p><u>novērtēšanai, pārvaldībai un mazināšanai, kas izriet no iespējamajām procentu likmju izmaiņām, kā arī kritēriji kredītriska starpības riska novērtēšanai un uzraudzībai saistībā ar iestāžu netirdzniecības portfeļu darbībām";</u></p> <p>15) <u>Pamatnostādnes (2022) par SREP;</u></p> <p>16) Pamatnostādnes (2014) par SREP (EBI/PN/2014/13);</p> <p>17) <u>Pamatnostādnes par informāciju;</u></p> <p>18) Latvijas Bankas noteikumu projekts "Kredītiestāžu, ieguldījumu brokeru sabiedrību, ieguldījumu pārvaldes sabiedrību un privāto pensiju fondu gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu noteikumi" (2024. gada 17. jūlijā publicēts Latvijas Bankas tīmekļvietnē sabiedrības līdzdalībai);</p> <p>19) Latvijas Bankas noteikumu projekts "Likviditātes riska pārvaldīšanas un likviditātes pietiekamības novērtēšanas procesa noteikumi";</p> <p>20) Latvijas Bankas noteikumu projekts "Kredītiestāžu pārvaldības sistēmas izveides noteikumi".</p>
Saskaņošana ar Eiropas Centrālo banku	Noteikumu projekts nav jāsaskaņo ar Eiropas Centrālo banku.
Saskaņošana ar citām publiskām un privātām personām	<p>Noteikumu projekts 2024. gada 13. augustā tika publicēts Latvijas Bankas tīmekļvietnes www.bank.lv sadaļas "Tiesību akti" apakšsadaļā "Sabiedrības līdzdalība", un līdz 2024. gada 27. augustam sabiedrībai bija iespēja iesaistīties tā apspriešanā.</p> <p>Vienlaikus par noteikumu projektu un notiekošo sabiedrības līdzdalību individuāli tika informēta Latvijas Finanšu nozares asociācija un kredītiestādes, kuras nav Latvijas Finanšu nozares asociācijas biedres.</p> <p>Noteikumu projekts tika iesniegts izskatīšanai Latvijas Bankas konsultatīvās finanšu tirgus padomes sēdē.</p>
Saskaņošanas rezultāti	<p>Sabiedrības līdzdalības rezultātā par noteikumu projektu tika saņemti priekšlikumi, tai skaitā skaidrot noteikumu projektā paredzēto prasību piemērošanu jaundibinātām kredītiestādēm. Priekšlikumu apkopojums ir pievienots anotācijas pielikumā.</p> <p>Latvijas Bankas konsultatīvās finanšu tirgus padomes sēdē 2024. gada 17. septembrī par noteikumu projektu netika saņemti iebildumi vai priekšlikumi. Līdz ar to tika atbalstīta noteikumu projekta iesniegšana apstiprināšanai Latvijas Bankas padomē.</p>

Sabiedrības līdzdalības laikā saņemto priekšlikumu par Latvijas Bankas noteikumu projektu "Kredītiestāžu kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa noteikumi" apkopojums

Nr. p. k.	Sabiedrības līdzdalībai nodotā projekta redakcija (konkrētā punkta redakcija)	Izteiktais iebildums (priekšlikums) par projekta konkrēto punktu, norādot sabiedrības pārstāvi	Latvijas Bankas viedoklis par izteikto iebildumu (priekšlikumu) un norāde, vai tas ņemts vērā
1.	<p>41. Piemērojot vienkāršoto metodi NILLTPF riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēra noteikšanai, kredītiestāde:</p> <p>[..]</p> <p>41.2. nosaka piemērojamo procentu likmi, izmantojot šo noteikumu 3. pielikuma 4. tabulā "NILLTPF riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmērs" ietvertos rādītājus Latvijas Bankas noteiktajam NILLTPF riska novērtējumam pēdējā uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesā un nepieciešamā kapitāla apmēram;</p>	<p>AS INDEXO Banka: Saskaņā ar 3.3.3. sadaļu, lai noteiktu NILLTPF riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru, piemērojot vienkāršoto metodi, kredītiestāde nosaka kopējo gada apgrozījumu, ko reizina ar procentu likmi, kura ir atkarīga no Latvijas Bankas NILLTPF riska novērtējuma pēdējā uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesā un nepieciešamā kapitāla apmēra. Nepieciešams LB skaidrojums, kā rīkoties kredītiestādei, kas strādā mazāk kā gadu un tai nav Latvijas Bankas NILLTPF riska novērtējums.</p>	<p>Noteikumu projekta 14. punkts paredz, ka kredītiestāde kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesā risku, kuriem Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija regula (ES) Nr. 575/2013 par prudenālaajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm, un ar ko groza regulu (ES) Nr. 648/2012 (turpmāk – Regula Nr. 575/2013) nenosaka pašu kapitāla prasības, segšanai nepieciešamā kapitāla apmēra noteikšanai var izmantot noteikumu projekta 3.3. apakšnodaļā aprakstītās vienkāršotās metodes vai pašas izstrādātus un tās darbībai un riska profilam pielāgotus iekšējos modeļus, metodes vai pieejas.</p> <p>Ņemot vērā minēto, kredītiestāde, kurai Latvijas Banka uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesā nav noteikusi NILLTPF riska novērtējumu, var izstrādāt</p>

			noteikumu projekta 41. punktā minētajai vienkāršotajai pieejai līdzīgu pieeju, piemēram, nosakot kopējo gada apgrozījumu saskaņā ar noteikumu projekta 41.1. apakšpunktu un piemērojamo procentu likmi atbilstoši savam NILLTPF riska novērtējumam, to attiecīgi pamatojot pārskatā par kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu.
2.	<p>3. Kredītiestāde kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesā nosaka pārmērīgas sviras RSNK apmēru un pārmērīgas sviras riska kapitāla rezervi paralēli VNK apmēra un papildu kapitāla rezerves noteikšanai un ņem vērā, ka kredītiestādes rīcībā esošo pašu kapitālu var izmantot, lai vienlaikus nodrošinātu gan VNK apmēra un papildu kapitāla rezerves kopsummu, gan pārmērīgas sviras RSNK apmēra un pārmērīgas sviras riska kapitāla rezerves kopsummu.</p> <p>29. Kredītiestāde, izvērtējot saskaņā ar Regulu Nr. 575/2013 aprēķinātā sviras rādītāja izpildei nepieciešamā pašu kapitāla prasības apmēra pietiekamību tās darbībai piemītošā pārmērīgas sviras riska segšanai, analizē savu pakļautību pārmērīgas sviras riskam un šā riska novērtējumā ņem vērā vismaz:</p>	<p>AS INDEXO Banka: Saskaņā ar 3. pantu, kredītiestāde, veicot pārmērīgas sviras riska novērtējumu, analizē, vai ir vērojams kopējā riska darījumu vērtības mēra pieaugums iepriekšējos trīs gados.</p> <p>Nepieciešams LB skaidrojums kā rīkoties kredītiestādei, kas strādā mazāk kā gadu.</p>	<p>Kredītiestāde, kura strādā mazāk nekā gadu un kura saskaņā ar noteikumu projekta 29. un 30. punktu veic pārmērīgas sviras riska novērtējumu, lai noteiktu pārmērīgas sviras riska segšanai nepieciešamā kapitāla apmēru atbilstoši noteikumu projekta 3. punktam, neanalizē kopējā riska darījumu vērtības mēra pieaugumu iepriekšējos trīs gados, kas paredzēts noteikumu projekta 29.2. apakšpunktā, jo tā nav nostrādājusi pilnus trīs gadus, un iekļauj attiecīgo skaidrojumu pārskatā par kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu. Noteikumu projekta 29.2. apakšpunktā minēto izvērtējumu kredītiestāde sāk veikt, līdzko ir pieejami dati par pēdējiem trīs darbības gadiem.</p>

	<p>[..]</p> <p>29.2. kredītiestādes sviras rādītāju un to, kā sviras rādītājs un KDV mērs ir mainījies pēdējo triju gadu laikā, lai identificētu tādu iespējamo būtisku KDV mēra pieaugumu, kas rada kredītiestādei pārmērīgas sviras risku;</p>		
3.	<p>5. Kredītiestāde regulāri, bet ne retāk kā reizi gadā veic kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesu, kas ietver tās darbības nodrošināšanai nepieciešamā kapitāla apmēra pietiekamības novērtēšanu. Par kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa atskaites, tai skaitā visu novērtējumu un aprēķinu veikšanas, datumu nosaka pārskata gada beigu datumu.</p>	<p>AS INDEXO Banka: Saskaņā ar 5. pantu par kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa atskaites, tai skaitā visu novērtējumu un aprēķinu veikšanas, datumu nosaka pārskata gada beigu datumu.</p> <p>Nepieciešams LB skaidrojums, kā rīkoties kredītiestādei, kas strādā mazāk kā gadu. Piemēram, ja banka ir uzsākusi savu publisko darbību 2024.gada augustā, vai par kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa atskaites datumu jānosaka 31.12.2024.</p>	<p>Nemts vērā.</p> <p>Noteikumu projekta 5. punkts papildināts ar trešo teikumu šādā redakcijā: "Ja kredītiestāde ir uzsākusi darbību pārskata gadā un ir veikusi darbību mazāk nekā deviņus mēnešus, tā par pirmo kapitāla pietiekamības novērtēšanas procesa atskaites, tai skaitā visu novērtējumu un aprēķinu veikšanas, datumu var noteikt nākamā pārskata gada beigu datumu."</p>
4.	<p>21. Kredītiestāde, izvērtējot kredītriska pašu kapitāla prasības, kas aprēķināta saskaņā ar Regulā Nr. 575/2013 aprakstīto standartizēto pieeju, apmēra pietiekamību tās darbībai piemītošā kredītriska segšanai, veic vismaz šādus papildu kredītriska novērtējumus: 21.1. kredītiestāde izvērtē riska darījumiem, kas nodrošināti ar hipotēku uz nekustamo īpašumu, piemērotās riska pakāpes atbilstību</p>	<p>AS INDEXO Banka: Lūdzam precizēt 21.1. un 21.2. pantus, nosakot, kādas riska darījumiem piemērotās riska pakāpes būtu papildus jāizvērtē.</p>	<p>Saskaņā ar noteikumu projekta 21. punktu kredītiestādei ir jāizvērtē kredītriska pašu kapitāla prasības, kas aprēķināta saskaņā ar Regulu Nr. 575/2013, apmēra pietiekamība. Aprēķinot kredītriska pašu kapitāla prasību, riska pakāpes riska darījumiem tiek piemērotas saskaņā ar Regulas Nr. 575/2013 trešās daļas II sadaļas 2. nodaļu.</p>

	<p>prognozētajai situācijai nekustamā īpašuma tirgū, analizējot, vai ir konstatēta klientu maksātspējas pasliktināšanās, nodrošinājuma vērtības samazinājums, tā realizēšanas grūtības vai citas negatīvas tendences nekustamā īpašuma tirgū vai ekonomikā;</p> <p>21.2. kredītiestāde izvērtē portfelim, ko veido riska darījumi ar privātpersonām vai mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, piemērotās riska pakāpes pamatotību, analizējot minētajā portfelī iekļauto riska darījumu kvalitātes izmaiņu statistiku un granularitāti;</p>		<p>Noteikumu projekta 21.1. un 21.2. apakšpunktā minētajām riska darījumu kategorijām riska pakāpes piemēro saskaņā ar Regulas Nr. 575/2013 123., 124., 125. un 126. pantu.</p> <p>Riska pakāpes riska darījumiem saskaņā ar Regulu Nr. 575/2013 piemēro, ņemot vērā gan riska darījumu iedalījumu riska darījumu kategorijās, gan citu attiecīgo nosacījumu izpildi, bet neņemot vērā atsevišķas kredītiestādes kredītportfeļa specifiku.</p>
--	--	--	--